

Автор

Колошинська Віра Іванівна,
вчитель української мови та літератури
КЗ «Кухченська ЗОШ І-ІІІ ступенів» Локницької сільської ради
Зарічненського району Рівненської області.

Мета: на основі порівняльного аналізу повісті О.Кобилянської «Земля» і Біблії та психологічних досліджень з'ясувати причини трагедії в родині Федорчуків; розвивати вміння характеризувати образи-персонажі в їхньому порівнянні; вміти аналізувати соціальні та біологічні фактори характеротворення, робити узагальнення та висновки; розвивати навички працювати з додатковою літературою; виховувати високі моральні якості на основі біблійних заповідей.

Тема. *Повість Ольги Кобилянської «Земля». Трагічна історія родини Федорчуків — новітня інтерпретація християнського мотиву братовбивства.*

Мета: *на основі порівняльного аналізу повісті О.Кобилянської «Земля» і Біблії та психологічних досліджень з'ясувати причини трагедії в родині Федорчуків; розвивати вміння характеризувати образи-персонажі в їхньому порівнянні; вміти аналізувати соціальні та біологічні фактори характеротворення, робити узагальнення та висновки; розвивати навички працювати з додатковою літературою; виховувати високі моральні якості на основі біблійних заповідей.*

Тип уроку: інтегрований (українська література - світова література - психологія - християнська етика)

Обладнання: Біблія, тексти повісті О.Кобилянської «Земля»

Епіграф:

Кров людська - не водиця, проливати не годиться Хід уроку

І.Мотивація навчальної діяльності учнів.

Оголошення теми і мети уроку.

Слово вчителя.

Найцінніше, що є у людини - це її життя. Воно дається їй тільки раз, і кожному - своє. А ще Бог наділив людину правом життєвого вибору. Тому кожен з нас рано чи пізно замислюється над тим, навіщо існує, для чого живе.

У чому ж полягає сенс життя? В усі часи були люди, які вважали, що ти треба для себе, заради себе, часто за рахунок інших. Трапляється, переступають через тих, хто поруч. Не помічають тих, хто потребує їхньої допомоги. Але ж потреби існують не тільки матеріальні, а й духовні. Є створені віками моральні закони взаємодопомоги, всепрощення, милосердя, любові, добра.

Про те, яким із них надають перевагу Михайло і Сава, герої твору О. Кобилянської «Земля», чи правильно вони розуміють сенс свого життя, ми й поведемо мову на сьогоднішньому уроці.

На основі порівняльного аналізу повісті О.Кобилянської «Земля» і Біблії та психологічних досліджень ви повинні з'ясувати власну думку, вміти аналізувати соціальні та біологічні фактори характеротворення, робити узагальнення та висновки.

Повість О.Кобилянської «Земля» - це твір про глибину внутрішнього світосприймання, отож заглянемо у святая-святих - душу людини. Душу людини не можна до кінця вивчити, зрозуміти, пояснити. Не завжди можна висловити свої думки, почуття, прагнення. Чому? Бо в душі людській майже завжди точиться за щось боротьба.

- Чи точиться боротьба у вашій душі?
- Що штовхає часом на необдумані вчинки?
- Чи можна зупинити війну у власній душі? Що для цього потрібно?

Допоможуть нам розв'язати ці складні питання Біблія і повість О.Кобилянської «Земля», бо ці твори відхиляють завісу у світ людської душі, породжують безліч запитань, на деякі з них даючи відповідь, а інші полишаючи на розсуд самих читачів.

Людська душа — об'єкт дослідження не лише літератури, а й окремої галузі науки - психології. Наш урок-конференцію присвячено проблемі гріха. На уроці спробуємо з'ясувати, які гріховні кроки штовхають людину до безодні - братовбивства і повісті «Земля».

Знайти відповідь нам допоможуть учасники конференції – теологи - дослідники Біблії, літературознавці-дослідники повісті «Земля», психологи.

Запишемо епіграф твору, а потім з'ясуємо, як він допоміг нам у розкритті теми уроку.

II. Опрацювання навчального матеріалу

Рольова гра з елементами дискусії

Слово вчителя.

Надамо слово нашим теологам. Нагадайте нам про причини першого Божого незадоволення поведінкою людини, яку Він створив «за образом і подобою Своєю». Які наслідки це мало для людства?

1-ий теолог. Прочитавши певні сторінки Біблії, ми дізналися, що за п'ять днів Бог створив землю й небо, і лише шостого дня - людину, Адама, а на допомогу йому - з його ж таки ребра - жінку, яку Адам назвав Своєю. Оселив їх Бог у раю, дозволивши їсти плоди з усіх дерев, крім дерева життя та пізнання добра і зла, а за непослух пригрозив смертю.

Люди піддалися спокусі диявола, порушили заповідь, волю Богу, - згрішили, впали у гріх. Так сталося гріхопадіння людей.

Проте кара за непослух, порушення заборони є невідворотною. Одержавши знання про добро і зло, в муках народжує жінка дітей, і чоловік панує над нею. А через Адама проклята земля. У скорботі він їсть від неї всі дні свого життя. «За твій гріх земля не буде плодючою, як раніше. Терня й осот вона буде родити тобі. У поті чола твого ти їстимеш хліб, доки не повернешся в землю, з якої тебе взято,» « бо ти - порошок, - до пороху вернешся,» - так мовив Господь першому чоловікові.

Первородний гріх Адама і Єви з усіма наслідками перейшов на всі покоління людей, бо ми - Адамові нащадки.

Гріхопадінням своїм люди порушили в собі гармонію - єдність духу, душі й тіла, і розладнали своє єство. Не стало єдності мети, прагнення і волі.

Слово вчителя. Душа людська не знає супкоюю. Вона дошукується першопричин, проводить паралелі. Тим більше письменницька душа, що бачить світ через художні образи, символи, аналогії. Тому наступне слово «літературознавцям», що опрацювали зміст твору О.Кобилянської «Земля».

-З'ясуйте, чи справдилось прокляття Боже в долях героїв повісті -

Івоніки та Марії?

1 літературознавець.

«Ми обоє дороблялися її (землі), очима нашими руками дороблялися. Вона підпливала нашою кров'ю і нашим потом. Кожна грудка, кожен ступень може посвідчити, як наші крижі угинались тяжко, дороблюючись її, як часто голодом і холодом ми годувались, аби зароблене не йшло на кусник хліба, але на неї! - згадає Івоніка.

Мати, дорікаючи Саві, з гірким болем розповідає. «Ми тяжко працювали, поки добилися сеї землі. З рання до вечора тягли, мов у плузі... Якби оця земля могла говорити, то вона б тобі розказала, скільки нашого поту вона заважила. А тепер, коли нам Бог допоміг доробитися оцеї землі, в яку ми втоптали свої роки, свої дні і кровицю свою, коли ми тішилися, що вона перейде до у руки наших дітей, і вони як святу ікону рано й увечері цілуватимуть, тепер мало б таке чортище, як Рахіра, топтати ту землю і годуватися нею!»

Далі бачимо, як Івоніка ставить перед собою філософське питання: «А зрештою, пощо чоловік і живе?» І сам із сумом відповідає: «Не на те, аби робив, день і ніч тяжко робив?, а потім додає: «Доки мені Бог сил дасть і буду жити, буду робити. Бог сам покличе нас уже, аби ми спочили. Наша доля - працювати, тому то й відпочинок наш потім без кінця. Так уже сам Бог дав!»

2 літературознавець.

Досліджуючи повість О.Кобилянської Т.Гундорова зазначає: «Міфологема «Земля» близька до старозавітного божества й античної богині Долі, що судить і відміряє долю, як Праматір».

Криваве братовбивство й земля, як божество, що приймає жертву, співзвучні старозавітним законам Покарання. Бог землі кровожерний і грізний, він потребує жертв і вибирає собі найкращих, таких, як Михайло. А чеський письменник Рудольф Гулька підкреслював, що земля у повісті наділена вищою, навіть містичною силою».

«Як була люта, боявся її більше, як почорнілого неба, що віщує тучу. А бувала люта, коли надарма ожидала дощу... і замість води жевріюче проміння сонця випивало її соки... вона ставала тверда і недоступна і не видавала ніяких плодів,» - так Івоніка персоніфікує образ (землі), що наче жива істота, демонічна сила втручається в долю селянина-землероба.

«Гарна була ...(земля). У своїх барвах жива і свіжа, шкода лиш, що не говорила. Івоніка любив її. Він знав її в кожній норі року і в різних її настроях, мов самого себе.»

Слово вчителя.

Німецький дослідник Георг Адам писав: «Земля - то щедра, то жорстока, то вічно замінна і в той же час незмінна, яка носить, годує і приймає в себе людей - своїх дітей, - є суттю їхнього існування, їхньою долею. Двоє таких людей віддали себе землі. Земля панує в душі в Михайла. Земля насильно запанувала думками Сави.

Говорячи про покарання людини від землі, ми згадаймо ще про одне покарання - від Бога; жінка в муках народжує дітей.

Дискусія

- Чи можна через власних дітей спокутувати свої гріхи? Як саме?
- Чого діти можуть стати карою для власних батьків? (Через вади у вихованні, надмірну опіку, сліпу батьківську любов, байдужість).
- Чи лише виховання впливає на формування особистості (Велику роль також відіграє темперамент дитини, спілкування з оточенням, художня література, телебачення, досвід попередніх поколінь).
- Чому до окремих людей ми ставимося прихильно, а до інших відчуваємо неприязнь?

Висновок. Так. Івоніка, прагнучи добра, дітям, скоює гріх на землі, породжує смерть сина, а потім – смерть онуків. Поступово герой відроджується через страждання і самоосудження, що відновлюють у його серці любов до людини, зокрема до сина Анни. Отож, земля постає, як реальний і водночас містичний образ, як божество, що пожирає і відроджує людину.

Учитель.

А що сказано про це в Біблії? Чи дає вона конкретні відповіді?

2 теолог. Після вигнання з раю у Адама і Єви почали народжуватись діти: сини і дочки. Першого сина вони назвали Каїном, а другого Авелем. Каїн обробляв землю, Авель пас отари. У Біблії не розповідається, як росли брати, як формувалися їхні характери, як складалися стосунки з батьками. Але Господь прийняв жертву, яку приніс Авель, а жертви Каїна не прийняв.

З якої причини? Чим різняться брати-діти одних батьків? У Біблії прямої відповіді немає.

Учитель.

Спробуємо знайти відповідь в повісті О.Кобилянської «Земля». Авторка стверджувала: «Доля людини - в характері її.»

Бесіда.

Інколи, виправдовуючи поведінку людини, кажемо: «Такий у неї характер». Що ми маємо на увазі?

Характер - сукупність стихійних істотних психічних особливостей, що зумовлюють типову поведінку людини в певних життєвих ситуаціях. А ще є і темперамент людини.

Темперамент - сукупність індивідуально-психічних особливостей людини, що виражаються у швидкості виникнення почуттів і їхній силі.

Які ви знаєте види темпераменту? Сангвінік, холерик, меланхолік, флегматик.

Характер і темперамент - це вроджені якості чи набуті? Чи можливо коригувати їх у процесі виховання?

- Яка галузь науки вивчає характер і темперамент?

Інколи життя вносить свої корективи у зміну характеру і темпераменту і може зробити з доброї людини лиху, а з лихої добру.

Зараз прозвучать цитати з повісті «Земля», у яких описано характер братів - Михайла і Сави. «Психологи визначають типи їхніх темпераментів і визначають особливості людей цих типів.

-Завдання учням – стисло записати висновки «психологів» у зошити.

3 Літературознавець

У повісті Михайла і Саву бачимо вже дорослими, як і біблійних братів, зі сформованими характерами, але із спогадів батьків дізнаємося дещо про особливості розвитку їхніх особливостей.

Бог дав йому (Івоніці) двох дітей. Але що по одній стороні було саме добре, вийшло по другій саме зло. А він їх однаково любив, вигодував однаково працею своїх рук. Оба були його рідні-ріднісінькі діти.

Брати - діти одних батьків, та не з однаковими характерами, з різними долями. Михайло: «По всіх силах навкруги немає йому пари, такий добрий». «Михайло був мов обранець! І не самий великий, але плечистий і сильний. А з лица, мов у дівчини, лише над устами засіявся вус. Дівчата в селі знали добре, який він був... такий сором'язливий та замкнений». «Був сильний, як ведмідь, і плечі в нього, як у велика на. Садив на них мішки, як ніщо; хоч, правда, до роботи був здатний, як рідко хто перший ліпший. Але серце в нього м'яке, як тісто.» «Я таки зроду не любив стрільби! Стрільби чи там пістоля уникав я з дитинства. Воно скрите й небезпечне, мов нечисте!» В солдатах «не хотючи» штурхнув одного лейтенанта, а той сильно побив Михайла. Що ж мусив робити: «Той лейтенант мусив би був пройти перед капітана, що був добрий пан, і за такі речі тяжко карав, і я собі гадав, що най уже йому Бог заплатить за мене.»

1 «Психолог»

Ми дійшли висновку, що за типом темпераменту **Михайло** флегматик. Флегматичний темперамент характеризується повільністю, неспішністю, урівноваженістю дій. Флегматик завжди спокійний, урівноважений, наполегливий у роботі, розпочате діло доводить до кінця.

Михайло завжди відповідально доглядає худобу, охоче працює на землі, слухається батьків. Саме ці риси цінують у синові батьки - він улюблена дитина.

Однак флегматики бувають і пасивні де в чому, нерішучі, в екстремальних умовах розгублюються. Він не наважується поговорити з батьками про Анну, а сподівається на їхню добрість у день святого Михайла.

Проте нагромаджені негативні емоції можуть раптово вибухнути. Михайлові тяжко служити в армії і він хоче втекти. Але завдяки батькові, йому вдається витримати.

Сава. «З лица подобав на матір і був би гарний, коли б не його безустанно заблуканий погляд, що мав у собі щось зимного й не супокійного. З його ніжного, майже дитячого обличчя вражав його погляд прикро і відтручував ц себе. Холодним, мов ніж, зимним блиском, що поступенно змагався, відпихав від себе, і треба було усміху його молодих ніжних уст, щоб привабити душу до себе». Сава був лінивий і впертий, твердий, мов камінь, у роті мав на кожну хвилю море лихих слів, що доводили родичів до роздрознення». Був непослушний... і робив своїй мамі все наперекір.» Одного разу, коли ще був малий, відібрав йому один хлопець сопілку. Сава не сказав нічого. Чотири неділі пізніше зловив великого джмеля і упхнув його хлопцеві за ковнір. Як хлопчище заслаб і лежав опухлий, а Саву за те били і сварили, та й допитували, чому таке наробив, мовчав, як камінь.

«Любив стріляти птахів... Часом і зовсім без наміру». «Росте й горнеться кудись... та не до доброго й не до нас. Він роботи боїться, йому танець в голові. Зо стрільбою ходив би день і ніч по полі й по лісі». «В нім нема ладу! Сьогодні

хопив орати й сіяти, хотів день у день за плугом ходити, а завтра або позавтра буде, як той вовк, снуватися, нишпорячи... Як той вітер... Бог його знає, що ним так каламутить! І справді, такої вже удачі, так уладжений. Ніхто не приспособлював його, був сам із себе такий.»

2 Психолог.

Дослідивши образ Сави, ми дійшли висновку, що за типом темпераменту він меланхолік. Такі люди мрійливі, мляві, замкнуті, голос тихий, рідко сміються. Настрій майже завжди пригнічений. Довго пам'ятають образи. Завжди серйозні, майже ніколи не відчувають свободи, приємної веселості. Серйозність у меланхоліків межує з патологією. В них на рівні несвідомого виникають бажання, жага до чогось, які, прориваючись у свідоме життя, інколи ламають його всупереч волі й розуму. А в Сави ця хвороблива пристрасть до нищення живого, природи, переросла у здатність убити людину - рідного брата. Активність у меланхоліків низька, вони не здатні витримувати сильне нервово напруження. Сава воліє відрізати собі палець або випити якогось трунку, аби не йти на службу. «Я не боюся жовнірства, - додав з притиском, - але я не хочу служити.»

Діти-меланхоліки найменше піддаються вихованню, хоч їм живеться найважче. їх треба постійно підбадьорювати, підхвалювати. На жаль, батьки, а особливо мати, не стримували свого незадоволення Савиною поведінкою, весь час дорікали йому за лінощі, безвідповідальність, небажання працювати на землі, за стосунки з Рапірою, - і це зроджувало в сина бажання чинити наперекір. «Він любив свою матір, здається, любив її більше, як тата і брата, але бували хвили, в яких ненавидів її, так як тепер, з цілої душі своєї, коли нарікала на Рахіру і прискала зневагою, як отрутою.»

Характер, особливості темпераменту, зумовлені недоглядом і вадами виховання, впливають і на вибір друзів, приятелів, на стосунки з протилежною статтю. Так Сава «знаходив у Рахірі підпору для своїх найгрубіших і найнижчих зворушень». Старий Петро казав про Рахіру: «Се Бог не створив, се само вродилося, тому таке погане!» Але у творі є й інше твердження, воно, на нашу думку, більше відповідає характеристиці стосунків Сави й Рахіри: «Жінка призначена чоловікові, як смерть від Бога.» До речі, ці слова записано в Біблії.

Тому-то й Михайлові відразу впадає в око Анна, що «таїла в собі силу та вабила до себе, мов музика, гармонією жіночності».

Учитель.

Як бачимо, двоє братів: різні характери, темпераменти, різні долі.

Та повернімося до Біблії.

Каїн дуже розгнівався, що Бог не прийняв його жертви, і обличчя його похилилося. І сказав Господь Каїнові: «Чого ти розгнівався, і чого похилилося обличчя твоє? Отож, коли ти добре робитимеш, то піднімеш обличчя своє (будеш

прощеним), а коли недобре, то в дверях гріх підстерігає, а ти мушиш над ним панувати.»

Метод «Прес»

- Що таке гріх, які дії вважаються гріховними?

(Люди порушили волю Божу, згрішили)

- Пригадайте Заповіді Господні. Які з них порушив Сава?

Є 10 заповідей Господніх. Сава порушив:

1. «Шануй батька і матір свою». (5 заповідь)

Був непослушний і впертий і робив своїй мамі все наперекір, як вона приказувала що-небудь. На материні дорікання за крадіжку курей відповідав: «Видите оцей кулак? Як скажете мені ще раз таке слово, то всуну вам його між вічі! Чекайте, ще мало, чекайте! Прийде ще колись час, що будете за мною скавувати. Але я не подивлюсь в той бік.» гріх непошани до батьків – великий гріх. В Старому Завіті, хто лихословив батька або матір, карався смертно.

2. «Не вбивай». (6 заповідь)

Я вважаю, ця заповідь стосується не тільки людини, а й усього живого, що знищують без певної мети, заради забави. «В дійсності не знав, нащо вбив зайця, якесь «щось» у нім цриказувало йому те вчинити.» Життя – найбільший дар Божий тому позбавляти життя себе або відбирати його в інших – найжахливіший, найтяжчий і найбільший гріх.

3. «Не кради». (8 заповідь)

Украв з панської комори грубезний ланцюг, а Григорій продав жидові. «То все скоїв Сава, однак що він (Івоніка) мав діяти! Сором признатися таки перед усіма, що ось його син злодій, а з другим злодієм товаришує й туманить людей. Краде в матері курей, яйця, борошно й відносить до Рахіри.

4. «Не жадай дому ближнього свого, ані вола його, ані осла його, ані всього, що ближнього твого!» (10 заповідь)

Гріх проти цієї заповіді називається задрощами, бо через задрість диявола гріх увійшов у світ. Сава задрить Михайлові, хоче заволодіти землею, бо навіть братова смерть дає можливість йому уникнути армії.

Висновок: порушення Господніх Заповідей і велінь совісті призводять до розпаду особистості і суспільства.

Учитель.

Повернімося до Біблії і продовжимо розповідь про Авеля та Каїна. І сталося, як були вони у полі, повстав Каїн на Авеля, брата свого, - і убив його. І сказав Господь Каїнові: «Де Авель, твій Брат?» А той відказав: «Не знаю. Чи я сторож брата свого?» І сказав Господь: «Що ти зробив? Голос крові брата твого взиває до Мене з землі, що розкрила уста свої, щоб прийняти кров брата твого з твоєї руки. Коли будеш ти пороти землю, вона більше не дасть тобі сили своєї.

Мандрівником та заволокою будеш ти на землі.» І вмістив Господь знака на Каїнові, щоб не вбив його кожен, хто стріне його.

Метод «Мікрофон»

1. Пояснити слова: «Голос крові брата твого взиває до Мене з землі».

Як саме таємне проявилось в повісті?

2. Чому селяни не виказали Саву перед поліцією, мовчали, хоч були впевнені у його провіні?

3. Чому Бог не покарав Каїна смертю, а наказав бути мандрівником і заволокою? Чи не найбільша це кара для нього? А як батько вчинив із Савою?

4. Як ви розумієте докори сумління? Хто з вас може сказати, що ніколи не відчував докорів сумління?

Висловлення учнів (можливі)

1. Каїн не визнав перед Богом Своєї вини, Сава спочатку також не визнає.

«Ледве зачув страшну звістку, як уже й перетиснувся крізь товпу перед хатою і опинився коло мертвого брата. Кинувшись на нього, ридав і розливався так страшенно, що чутливі жінки приступили одна по одній до нього і успокоювали його. Але «рана померлого, що знаходилася під одною лопаткою, почала наново так кривавитись, що подушка сильно заплямилася». Хоч людське око не бачило того всього, та проте бачила се земля й небеса Божі! Тепер треба за двох молитися. За того, що там угорі, і за сього, що тут лишився. Та й оба належать землі. Але оцього вона буде пекти в ноги, що йому ніде місця не буде.»

2. Усі розуміють, що вбивця - Сава, але, зважаючи на батьків, мовчать.

«Між усіма неначе щось невидиме ходило і об'являло одно й те саме, а відтак, прикладаючи білу руку до живих уст, наказувало глибоке мовчання.» Се ж прецінь, таке: брат забив брата, а тато - обом тато. «Але кара його не мине!» Бог його сам виказав! Господь сам найліпший свідок! Недурно ж дав таку ясну ніченьку!»

3. «Батько дав Саві хату й городець і наказав: «Бувай здоров і працюй, як я працював.» Вже шостий рік минає по смерті брата. Він щохвилини інший. Як кажуть люди, не має супокою.»

IV. Рефлексія

Вчитель. Все, що говорилося на уроці, оберталось навколо людської душі, зачіпало якусь струну, яка відзивалася то радісно, то сумно, тривожно, а інколи кричала болісно від важкого страшного горя. А епіграф, в якому закладена народна мудрість якраз і допомагає нам розкрити суть людського буття, що кров людська - не водиця, проливати не годиться.

Рефлексія

- Крізь призму думок, що прозвучали на уроці, якими перед вами постали брати – Михайло і Сава? На кого хотіли б бути схожими?

1. Михайло – зі світлою душею, із сонцем в очах. «Сміючись виходив із дому і сміючись вертався назад». Він щиро шанує і любить своїх батьків, турбується про них. Любить землю і працю на ній. Але у ставленні Михайла до землі нема сліпого поклоніння її владі. Земля не затьмарила його кохання до Анни. Проте, на превеликий жаль, у лісі його знайшла куля Каїна. Темна влада землі рукою вбивці помстилася йому, забрала у своє лоно. Біблійна розповідь про Каїна і Авеля у повісті «Земля» знайшла нове прочитання.

2. Сава на відміну від Михайла уособлює темряву, зло. У його душі переважає чорне начало. Завжди замкнений, похмурий, і не знаєш чого чекати від нього наступної миті. Земля заволоділа його помислами, заповнила все його чорне єство, і він пішов на найстрашніший злочин, вчинив непростимий гріх – став братовбивцею.

3. Скласти інформаційне гроно про Михайла і Саву.

Вчитель. Зробимо висновок про землю. Не можна залишити поза увагою образ землі.

Учень. Земля – свята. Вона любить Івоніку, Марійку, Михайла; дає щастя і водночас приносить горе, згубу, обдаровує людину, чистим душею дає спокій, карає людину, що покинула її, позбавляє розуму, своєї винагороди, горить під ногами, якщо душа обтяжена гріхом, така людина не матиме на ній собі місця. Історія братовбивства, скоєного через землю, застерігає людство від страшних злочинів.

Вчитель. І хочеться закінчити сьогоднішній урок словами, якими починали: «Найцінніше, що є в людини – це її життя, Божий дар. Воно дається їй тільки один раз і прожити його потрібно так, щоб не було соромно оглянутися потім назад».

V. Домашнє завдання

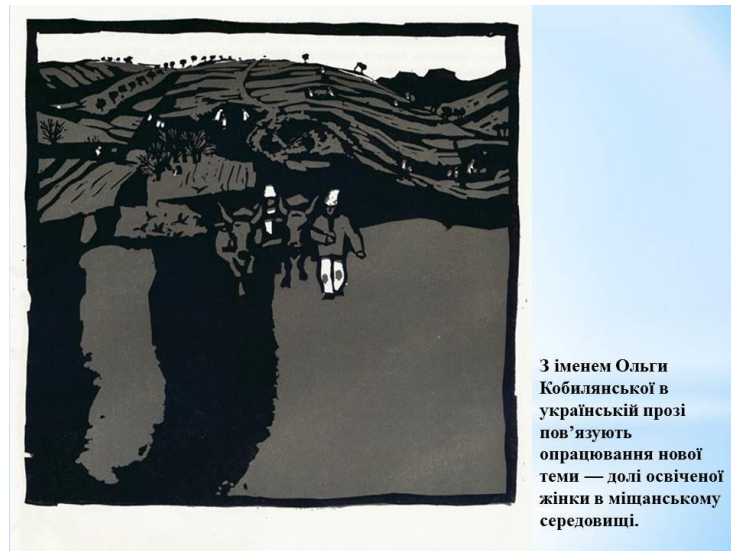
Підготуватися до характеристики образів повісті «Земля».

Слайд 1

Втілення думок, мрій і сподівань трудового селянства в повісті О. Кобилянської «Земля»

Слайд 2

З іменем Ольги Кобилянської в українській прозі пов'язують опрацювання нової теми — долі освіченої жінки в міщанському середовищі.

Слайд 3

Музей-садиба Ольги Кобилянської в Димці на Буковині.

Слайд 4

Савина правда: у чернівецькому академічному облмуздрамтеатрі імені О.Кобилянської прем'єра «Землі»

Слайд 5

Повість “Земля” була написана в 1901 році. Один з найвидатніших творів модерної української літератури. У ній письменниця майстерно поєднала реалії життя селян на Буковині.

